

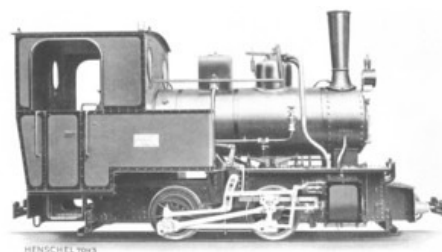
DSM No. 43 HENSCHEL FABIA / 21767 / 1930

Henschel & Sohn, KASSEL

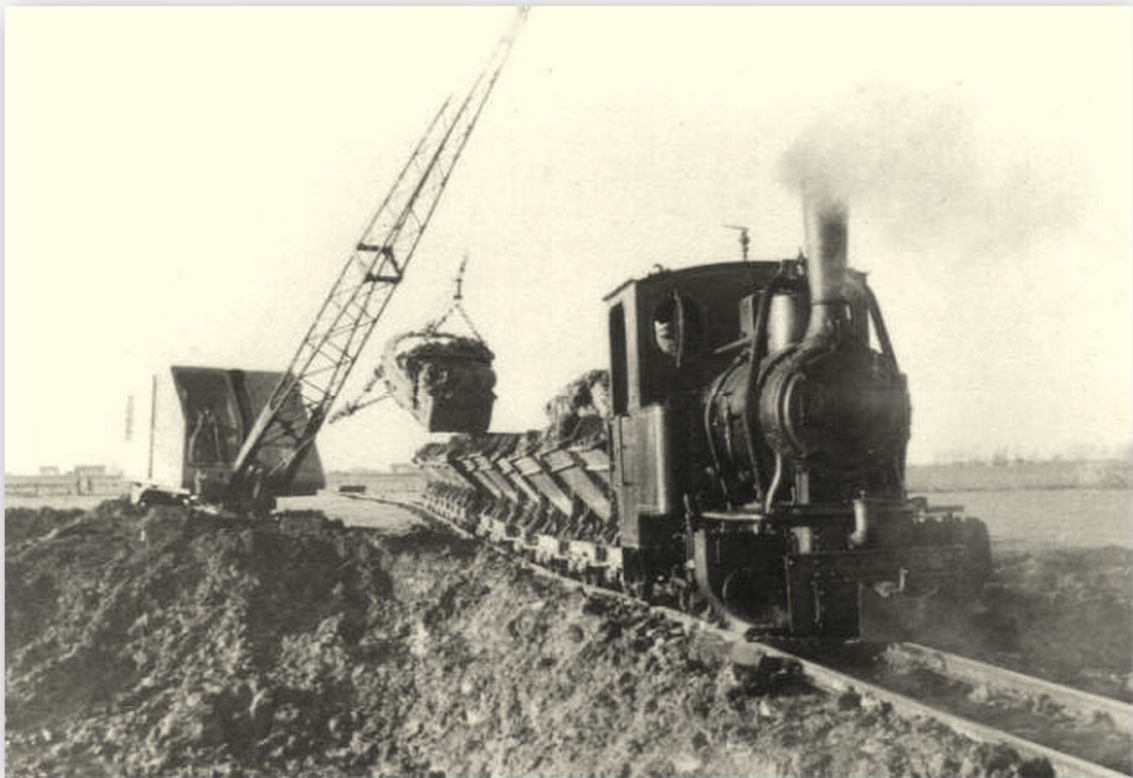
Georg Christian Carl Henschel stichtte in 1810 de **Henschel-Werke** in Kassel. Zijn zoon **Carl Anton Henschel** sticht in 1837 een tweede fabriek aan de Holländischen Platz in Kassel, hier wordt op 29 Juli 1848 de eerste locomotief afgeleverd. Deze loc wordt aan de in 1844 opgerichte Kurfürst-Friedrich-Wilhelms-Nordbahn geleverd, een spoorlijn waar Henschel door de koop van aandelen een belang heeft.

Al snel specialiseert **Henschel** zich in de locomotievenbouw en kan door de hoge geproduceerde aantallen locs -na eerst enkele stuks gebouwd te hebben- op de seriematige bouw met genormeerde bouwdelen overgaan. Dit maakt **Henschel** tot een van de allergrootste locbouwers. Henschel bestaat in gewijzigde vorm nog steeds bouwde tot aan het einde van 2003 meer dan 30.000 locomotieven!

Henschel TYPE FABIA:

Het type FABIA van Henschel was de een na kleinste standaard uitvoering van een 2 assige industrie smalspoor stoomlocomotief. De locomotieven met een vermogen van 50/55 PK werden in de midden jaren twintig speciaal voor de aannemerij ontwikkeld. Ze waren voor hun tijd modern, robuust, simpel en werden op voorraad gebouwd zodat ze snel geleverd konden worden en reservedelen snel kunnen worden nabesteld. Zeer veel loc's van dit type werden ingezet voor zandtransporten op grote aannemerswerken in Nederland. Ook een aantal steenfabrieken hadden deze robuuste loc's in dienst. Ook in Duitsland waren talloze exemplaren op grote bouwwerken, steengroeves en steenfabrieken in de weer. Een klein aantal van dit type loc's doet in de tweede wereldoorlog dienst bij de Duitse Heeresfeldbahn. Bij grote werken in de oorlog (bv. Operation Todt) kwamen dit soort loc's ook veelvuldig voor. In Nederland zijn er slechts drie Henschel aannemerslocs bewaard, alle drie van het type FABIA.

Henschel 21767 bij steenfabriek "De Rietschoof"

GESCHIEDENIS **Henschel** 21767

Geleverd wordt de loc in 1930 aan **Spoorijzer** te Delft. Ze staat daar te boek als Vervoerbare ketel No. 43.

Spoorijzer levert de loc direct aan Steenfabriek 'De Rietschoof', Aalst waar ze jaren lang dd kleitreinen door de uiterwaarden naar de steenfabrieken trekt.

In 1967 beland de loc bij een sloper waar ze 5 jaar later wordt ontdekt door de heer Lips. Lips is bezig een automobiel museum in te richten, het Autotron in Drunen en verwerft de loc voor expositie aldaar.

Toen de in 1970 opgerichte Nederlandse Smalspoorweg Stichting te Katwijk voor haar collectie Nederland afzocht naar bruikbare stoomlocomotieven stuiten zij op de loc bij het Autotron. De loc kon in 1972 in bruikleen worden overgenomen en werd als loc nummer 3 aan de collectie toegevoegd. De NSS bracht de loc weer onder stoom en jaren lang was zij een belangrijke trekkraft voor de passagierstreinen door de Katwijkse waterleidingduinen. De loc droeg de naam 'Maria', genaamd naar de vrouw van de toenmalige voorzitter, wijlen Jan Pellenburg.

In de Katwijkse duinen.

In 1986 wordt de loc weer door haar eigenaar opgeëist. De loc verhuist per dieplader -onder stoom- naar het Autotron, nu gevestigd te Rosmalen. De loc moet dienstdoen op een spoorbaan bij het Autotron. Men brengt de loc niet meer onder stoom. Eerst duwt men de loc met een diesel maar in 1991 wordt bij Bemo een dieselmotor ingebouwd. Hierbij wordt de ketel van de loc geheel vernield. De constructie met dieselaandrijving voldoet echter niet. Bij **Oving-Spoor** wordt een tender gebouwd waarin een dieselmotor staat die een oliepomp aandrijft die op haar beurt weer een hydromotor op de as in beweging zet. Zo rijdt de loc tot aan de stillegging van het spoorbedrijfje een aantal jaren geleden.

Als de gehele collectie van het Autotron door de huidige eigenaar verkocht wordt komt ook de stoomlocomotief in 2006 te koop te staan en kan de **Henschel** door het DSM verworven worden.

Met motortender op de ringspoorlijn van het "Autotron" te Rosmalen

HUIDIGE STAAT / MUSEALE STATUS

Zoals boven vermeld is ketel geheel vernield en zal dus nieuw gebouwd moeten worden. Er ontbreken een aantal onderdelen die nieuw aangemaakt moeten worden en hier en daar is het plaatwerk in slechte conditie. De kolentenders moeten nieuw gemaakt worden. De assen zullen aangepast of zelfs nieuw gemaakt moeten worden.

TOEKOMSTPLANNEN

Voorlopig staat de loc opgeborgen in een loods te Harskamp. De komende jaren zal de loc stukje bij beetje aangepakt gaan worden en zullen we proberen fondsen te werven voor een nieuw te bouwen ketel.

Begonnen is met het ontkoppelen van de tender met de dieselmotor en het inventariseren van de verdere werkzaamheden. De stoomlocomotief is voor het DSM -hoewel niet in goede staat- een enorme aanwinst en met de verwerving is een lang gekoesterde wens in vervulling gegaan.

TECHNISCHE GEGEVENS

Cilinderdiameter	220mm
Slag	300mm
Drijfwieldiameter	630mm
Vaste asstand	1200mm
keteldruk	12 ato
Roosteroppervlak	0,4M2
Totaal verwarmd oppervlak	18,5M2
Water ca.	0,58M3
Kolen ca.	0,32t
trekkracht	2080KG
Kleinste berijden boogstraal	14m

